

Kommunstyrelseförvaltningen

Kansli

Ylva Petersson, kanslichef

0589-870 07

ylva.petersson@arboga.se

Kommunstyrelsen

Säkerhetsskyddsanalys för Arboga kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

1. Säkerhetsskyddsanalysen godkänns.

Sammanfattning

I arbetet med Arboga kommuns första säkerhetsskyddsanalys har fokus lagts på en övergripande analys över kommunens verksamheter

I den övergripande analysen är säkerhetskänsliga verksamheter/ uppgifter i Arboga kommun samt i delägda bolag och förbund utifrån Sveriges säkerhet identifierade. En hotbildsanalys och en sårbarhetsbedömning över Arboga är framtagen. Men utifrån den högre regionala grundsynen för Militärregion Mitt så kommer länsvisa och kommunala totalförsvarsplaner att tas fram tillsammans med Försvarsmakten. Beroende på vad som kommer fram i den planeringen kan också hotbilden komma att förändras.

I det fortsatta arbetet kommer nämnderna och de helägda bolagen göra en analys över sin verksamhet. Dessa analyser kommer att utgöra bilagor till den övergripande säkerhetsskyddsanalysen. I säkerhetsskyddsanalysen finns också föreslagna åtgärder inom utbildning och övning samt inom området informationssäkerhet.

Ärendebeskrivning

Enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsförordningen (2021:955) ska kommunen vidta åtgärder för att skydda Sveriges säkerhet och förebygga terroristbrott

Säkerhetsskydd avser skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskydds-klassificerade uppgifter.

Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter avses uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet och som därmed omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller som skulle ha omfattats av sekretess enligt den lagen, om den hade varit tillämplig.

Säkerhetsskydd innebär alltså att kommunen ska vidta förebyggande åtgärder för att skydda mot brott som kan hota Sveriges säkerhet, såsom bland annat spioneri, sabotage och terroristbrott. Verksamhet som omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen ska ha det säkerhetsskydd som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter. Skyddsvärda resurser ska regelbundet inventeras i en säkerhetsskyddsanalys som är kopplade till hot, risk och sårbarhet. Säkerhetsskyddets fokus är skydd mot antagonistiska hot.

Det ytterst ansvaret för säkerhetsskyddet i kommun, bolag och förbund vilar på kommunstyrelsen. Ansvaret för säkerhetsskyddet följer dock i första hand det ordinarie verksamhetsansvaret. Säkerhetsskyddschefen utövar under kommunstyrelsen kontroll över att säkerhetsskyddet finns, är tillräckligt och fungerar. Säkerhetsskyddschefen ska vidare samordna skyddet samt säkerställa att berörd personal ges erforderlig utbildning.

Säkerhetsskyddschefen tillsammans med biträdande säkerhetsskyddschefer ansvarar för att det i Arboga kommun tas fram en säkerhetsskyddsplan med tillhörande säkerhetsanalys. Respektive nämnd och styrelse biträder säkerhetsskyddschefen med genomförandet av analysen.

Sammanställning -generell hotbild

Försämrat säkerhetspolitiskt läge

Inget påverkar den globala geopolitiska och geoekonomiska utvecklingen mer än rivaliteten mellan Kina och USA (MUST). I den globala maktkampen är bland annat teknik, råvaror, kunskap och innovationsförmågan hårdvaluta. För att bli en global stormakt är det nödvändigt att ligga långt framme inom dessa områden (SÄPO). Stormaktskonkurrensen blir mer allomfattande. Den militära rivaliteten är fortsatt central, och omfattar allt tydligare även cyber- och rymddomänerna samt informationsmiljön. Trenden att använda teknologi och ekonomi som säkerhetspolitiska verktyg och att se

dem som integrerade delar av den nationella säkerheten fortsätter att förstärkas. (MUST). Säkerhetsläget i Sveriges närområde har på mycket kort tid allvarligt försämrats. Rysslands krig mot Ukraina har skapat den allvarligaste säkerhetspolitiska krisen sedan andra världskriget. Ryssland hotar den europeiska säkerhetsordningen och har genom sin invasion kastat in världen i en internationell kris. Det nya säkerhetspolitiska läget kommer att prägla utvecklingen på både kort och lång sikt och ställa nya krav på Sveriges förmåga att skydda sina intressen (FRA).

Närområdet

Sveriges närområde är i sin helhet fortsatt av stort militärstrategiskt intresse för såväl Ryssland som USA. Kina har ett ökat strategiskt intresse av Arktis, liksom av tillgång till svensk högteknologi för både civila och militära ändamål (MUST). Redan innan den nuvarande säkerhetspolitiska krisen utvecklades kunde FRA under 2021 se att den militära aktiviteten i Östersjöområdet fortsatte att öka. Övningarna som FRA följt under året har ökat inte bara i omfattning, utan även i komplexitet (FRA).

Hotbilden - Ryssland, Kina och Iran utgör de största hoten (SÄPO)

Hoten mot Sverige är komplexa. Sverige utsätts för attacker från stats-aktörer hela tiden (FRA). Sveriges försvarsförmåga är idag inte bara beroende av att skydda våra militära resurser. Det är också av stor vikt att vi skyddar vår samhällskritiska infrastruktur från intrång och angrepp (MUST).

Väpnat angrepp på Sverige kan inte uteslutas

Rysslands förmåga att genomföra ett militärt angrepp mot Sverige utgör den dimensionerande hotbilden för Försvarsmakten. Förmågan till insats med kärnvapen är en viktig del av rysk avskräckning och central för landets ställning som stormakt. Den har fortsatt högst prioritet inom den militära förmågeutvecklingen. Ryssland prioriterar också cyber- och rymddomänerna, långräckviddiga vapen och ledningssystem. (MUST).

Hybridkrigföring – gråzon – icke-linjär krigföring

Hotbilden förändras ständigt och kännetecknas idag i hög utsträckning av hot som kan beskrivas med begreppen gråzon, hybridhot och icke-linjär krigföring. Hoten kan uppenbaras i samhällets alla sektorer. Angrepp på kritisk infrastruktur utgör ett

allvarligt hot och kan förberedas i fred. Metoderna är ofta förnekbara, dolda och tvetydiga. Instrumenten spänner från cyberangrepp till påverkansoperationer och utnyttjande av ekonomiska beroenden. Underrättelse- och säkerhetstjänsterna i Ryssland, Kina och Iran är centrala och resursstarka aktörer, vars agerande utomlands kan innefatta våldsanvändning även i fredstid. (MUST).

Underrättelsehotet

Hotet mot Sverige från utländska underrättelsetjänster fortsätter att öka (FRA). Det kan handla om information om vår militära förmåga, om industrispionage, om angrepp mot forskning (FRA). Ryska underrättelse-officerare rekryterar fortlöpande agenter i Sverige. Ryssland bedriver fortlöpande inhämtning av information och kunskap för att stärka rysk industri och försvarsförmåga bland annat genom industrispionage och cyberspionage mot svenska försvaret, industrin och forskning och utveckling (SÄPO).

Det kinesiska underrättelsehotet har breddats och fördjupats och omfattar även cyberspionage, strategiska uppköp och påtryckningar eller hot mot bland annat svenska politiska beslutsfattare, forskare och offentliga personer. Kinesiska underrättelsetjänster bedriver flyktingspionage mot dissidenter och personer i den tibetanska och uiguriska miljön i Sverige. Det förekommer även att den kinesiska staten nyttjar kinesiska medborgare vid svenska högskolor och universitet i syfte att inhämta teknik och kunskap som ökar den kinesiska militära förmågan (SÄPO).

Den iranska statens flyktingspionage i Sverige är riktat mot minoritetsgrupper som den iranska regimen uppfattar som ett hot. Iran bedriver också industrispionage som främst riktas mot svensk högteknologisk industri och svenska produkter som kan användas i kärnvapenprogram. Iranska underrättelseofficerare agerar bland annat under diplomatisk täckmantel i Sverige (SÄPO).

Påverkansoperationer

Misskreditera makthavare eller splittra landet. De (statsaktörer) söker efter sårbarheter som kan användas i framtiden för att slå ut kritisk infra-struktur eller andra system (FRA). Främmande makt lägger avsevärda resurser för att få individer i Sverige att idka självcensur. När personer som bor i Sverige utsätts för hot,

påtryckningar och i värsta fall rena angrepp för att hindras att använda sin lagstadgade yttrandefrihet, är det inte bara ett hot mot enskilda personer, utan ytterst är det ett hot mot Sveriges demokrati och vår territoriella suveränitet (SÄPO).

Cyberangrepp

Cyberangrepp fortsätter att vara ett allvarligt hot mot våra alltmer digitaliserade samhällen (FRA). Cyberområdet används för underrättelseinhämtning, påverkanskampanjer och förstörande angrepp (SÄPO).

Här är de vanligaste bristerna FRA finner:

- Otilräcklig kunskap om hotbilden och otilräckliga resurser.
- Bristande förståelse hos ledningen för behov av åtgärder
- Outsourcing skapar sårbarheter och försvagar informationssäkerhetskompetensen inom organisationen
- Bristande kravställning vid nya upphandlingar och avtal. Vilket i sin tur kan leda till:
  - o Grundläggande svagheter i utformningen av nätverk och it-system
  - o Brister i intern dokumentation och regelverk kring informationssäkerhet
  - o Existerande säkerhetsfunktioner i system används inte
  - o Brister i separationen mellan system
  - o Bristande lösenordshantering och -policy
  - o Generellt begränsad förmåga att hantera IT-incidenter
  - o Avsaknad av/felaktigt implementerad multifaktor-autentisering
  - o Bristande kontohantering såsom livscykelhantering och administratörsrättigheter

Terrorism och våldsbejakande extremism

Det sammantagna terrorhotet mot Sverige utgör ett förhöjt hot (3) på en femgradig skala (NTC). Den våldsbejakande extremismen utgör både ett attentatshot och ett författningshot. Våldsbejakande extremism, oavsett om den är höger, vänster eller islamistisk, erbjuder en rad förenklade lösningar på det som uppfattas som problem. Säkerhetspolisen ser en utveckling där allt fler sympatiserar med våldsbejakande extremisters ideologi, och allt fler attraheras av deras propaganda (SÄPO)

. Den våldsbejakande extremismen och den grovt organiserade brottsligheten göds av utanförskap i samhället. En utveckling som

ses är hur aktörer i dessa miljöer gått från att bara verka illegalt till att nu alltmer sammanflätas med legala strukturer. (SÄPO).

Säkerhetsskydd

Samtidigt som underrättelsehotet förändrats är sårbarheterna i Sverige stora. Digitaliseringen och skyddsvärda verksamheters bristande säkerhetsskydd har bidragit till detta. Ett samhälle med ett robust säkerhetsskydd är nödvändigt för att Sverige ska vara möjligt att försvara. Om det civila samhället brister i säkerhetsskyddet kan en angripare lamslå landet genom sabotage och då får de militära försvarsinsatserna ett betydligt sämre utgångsläge (SÄPO).

Samverkan

Genom samverkan ökar förmågan att bedöma och reducera hot och sårbarheter (SÄPO). Samverkan på bred front mellan myndigheter, men också med näringslivet, är idag ännu viktigare än tidigare. Samverkan är extra viktigt när det kommer till de så kallade hybrida eller icke-linjära hoten. Ett ömsesidigt informationsutbyte och en nära dialog är nyckeln till framgång (MUST)

Anders Neuman
Tf kommundirektör

Ylva Petersson
kanslichef

Skickas till: